

รัฐประศาสนศาสตร์ นิวส์

ปีที่ 15 ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม 2554 หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

รศ. สมพิศ สุขแสน อ.สุพัทธรา ชิมาคำ

อ.จุฬา ทองประไพ บรรณาธิการ

สารบัญ

จะปรับตัวอย่างไรวัยเกษียณ
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
วันปิยมหาราช

จะปรับตัวอย่างไรวัยเกษียณ

วันที่ 1 ตุลาคม ของทุกปีถือเป็นวันสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่หรือวันที่พ้นจากการเป็นข้าราชการ เพราะเกษียณอายุราชการ 60 ปีซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ ส่วนวันที่ 30 กันยายนถือว่าเป็นวันสุดท้ายของการปฏิบัติราชการ คือเป็นวันสิ้นปีงบประมาณ

การเกษียณอายุราชการ หมายถึง การที่ข้าราชการพ้นจากการปฏิบัติงานตามกฎหมายบำนาญเป็น การออกจากราชการอันเป็นผลจากกฎหมาย ให้ข้าราชการพ้นจากการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นปีงบประมาณเมื่อมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ หลังจากเกษียณอายุราชการแล้ว ผู้เกษียณควรปรับตัวอย่างไร เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เมื่อต้องก้าวสู่วัยแห่งการเกษียณ แน่แน่นอนว่า ความคิด ความรู้สึก และความหมายของการเกษียณ

สำหรับแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ และความพร้อมของแต่ละบุคคล ถ้าเป็นผู้ที่มีการเตรียมตัวและวางแผนล่วงหน้าไว้เป็นอย่างดี ก็จะไม่กังวลกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในชีวิต และอาจมีความสุขเสียดด้วยซ้ำที่จะได้พ้นจากภาระหน้าที่การงานเสียที แต่สำหรับผู้ที่ยขาดการเตรียมความพร้อม การเกษียณอาจส่งผลในทางลบมากกว่า ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนวิถีชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยสาเหตุต่าง ๆ อาทิ การหมดอำนาจและบทบาทในทางสังคม การสูญเสียรายได้ อันเป็นเหตุให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเงิน เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่จะต้องทำเสียแต่วันนี้ก็คือการเตรียมตัวเองให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้แน่ใจว่า ในอีกหลาย ๆ ปีข้างหน้า หลังจากที่เกษียณไปแล้ว จะยังคงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะสมัยนี้ด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ และแนวโน้มการให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ ทำให้อายุขัยเฉลี่ยของมนุษย์มีระยะเวลายาวนานขึ้น และทำให้ "การเกษียณ" เป็นเรื่องของการกำหนดเวลาเพื่อพ้นจากการทำงานเท่านั้น ไม่ใช่ว่าคนอายุ 60 ปี จะต้องเปลี่ยนสถานภาพไปเป็น "ผู้สูงอายุ" เสมอไป อย่างเช่นในอดีต ดังนั้นเพื่อให้การดำรงชีวิตภายหลังเกษียณเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสุข จึงควรใส่ใจกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สุขภาพดีต้องมาก่อน

เรื่องสุขภาพผู้เกษียณ ควรปฏิบัติตามข้อแนะนำคือ

1.1 หมั่นสังเกตความเปลี่ยนแปลงและอาการ ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนต่าง ๆ เช่น อาการปวดหัวเป็นประจำ นอนไม่หลับ น้ำหนักเพิ่ม หรือลดผิดปกติ เพื่อจะได้รับปรึกษาแพทย์

1.2 บริโภคอาหารให้เหมาะสมกับวัย เช่น เลือกทานอาหารที่มีไขมันแต่พอควร หลีกเลี่ยงอาหารรสจัด เป็นต้น

1.3 ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ และให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของแต่ละคน

1.4 ทำจิตใจให้แจ่มใส สนใจบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้มากขึ้น

2. ฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะการเงินภายหลังเกษียณจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับ 3 กิจกรรมสำคัญคือ

2.1 การออม จะดีมากถ้ามีการวางแผนและได้เก็บออมไว้แต่เนิ่น ๆ ตั้งแต่ยังทำงานอยู่ และมีระยะเวลาการออมที่ยาวนาน เมื่อถึงวันที่ต้องเกษียณ ก็จะมีความพร้อมและไม่กังวลว่าจะอยู่ต่อไปอย่างไร จะพึ่งพาลูกหลานได้แค่ไหน เจ็บป่วยขึ้นมาจะใช้เงินที่ไหนรักษาตัว เพราะเงินออมเพื่อการเกษียณก้อนนั้น ก็จะทำหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของการออมนั่นเอง

2.2 การหาเงินเพิ่ม เพราะ "อัตราเงินเฟ้อ" คือ ศัตรูตัวฉกาจต่อการดำรงชีวิตและการออม จึงไม่ควรที่จะประมาท ถึงแม้ว่าจะมีเงินออมอยู่แล้วก็ตาม การหาเงินเพิ่มทำได้โดยตรงด้วยการทำงานอดิเรก ทำงานพิเศษที่สร้างรายได้ และอยู่ในวิสัยที่สภาพร่างกายยังเอื้ออำนวยหรือการทำธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพใหม่ ซึ่งเหมาะสมกับวัยและความถนัดของตนเอง นอกจากนี้ยังมีวิธีเพิ่มมูลค่าเงินออมด้วยการลงทุน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายช่องทางและ

รูปแบบให้เลือกลงทุน ตามความเหมาะสมกับช่วงอายุ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และเป้าหมายของการลงทุน

2.3 การบริหารค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน คนวัยเกษียณควรคำนึงถึงความมั่นคงทางการเงินเป็นเรื่องสำคัญ เพราะวันข้างหน้าจะต้องมีค่าใช้จ่าย ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างน้อยที่สุดก็คือ ค่ารักษาพยาบาล ดังนั้นการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงควรเป็นไปอย่างเข้มงวด มีวินัย และประหยัดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่เวลาถึงคราวจำเป็นต้องใช้เงินจะได้ไม่ลำบาก

แนวทางสร้างความสุขหลังวัยเกษียณ

1. อยู่ได้ด้วยตนเอง และพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด
2. อย่าให้ชีวิตไร้คุณค่า เป็นที่พึ่งทางปัญญาให้กับลูกหลาน และทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม
3. พึงตระหนักในสังขารมที่ว่า ชีวิตย่อมมีการเปลี่ยนแปลง อย่ายึดติด และจงมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน
4. ศึกษาธรรมะ และหลักคำสอนของศาสนา เพื่อจิตใจที่สุขสงบ

หวังว่าผู้เกษียณคงจะได้ข้อคิดเล็กน้อยในการปรับตัวหลังเกษียณอายุราชการ เพื่อสร้างความสุขและพึ่งตัวเองได้ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง จะได้ไม่เป็นภาระแก่ลูกหลานหรือสังคมต่อไป

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

รศ.สมพิศ สุขแสน

กระบวนการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนั้น สามารถแบ่งการดำเนินการเป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอนคือ

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล หรือหาปัญหาที่ต้องแก้โดยวิธีการพัฒนาบุคคล
2. การวางแผนในการพัฒนาบุคคล

3. การดำเนินการในการพัฒนาบุคคล
 4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคคล
- ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาบุคคล และขั้นตอนนี้เป็น

กระบวนการดำเนินการที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ จะขาดเสียมิได้และในการพัฒนาบุคลากรนั้นจะต้องดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวนี้อย่างสอดคล้องต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันอย่างครบวงจร โดยเริ่มจากการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร การดำเนินการพัฒนาบุคลากร และการติดตามประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร หรือหาปัญหาที่จะต้องพัฒนาบุคลากร การสำรวจความต้องการบุคลากรนั้น องค์การพึงกระทำเป็นระยะเพื่อทราบระดับความต้องการว่าสูงพอนำไปทำโปรแกรมขึ้นหรือไม่ที่น่าสนใจคือบุคลากรได้ร่วมในการพัฒนาบุคลากรอยู่ด้วย ซึ่งแนวโน้มจะเกิดความพึงพอใจสูงและมีระดับขวัญสูงในการปฏิบัติงานตามมา

2. การวางแผนในการพัฒนาบุคลากรมีกิจกรรมที่ต้องกำหนดในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอยู่หลายประการ เช่น จะจัดโปรแกรมอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร เรื่องอะไรควรอยู่ในการวางแผนระยะยาว อะไรเป็นสิ่งที่ต้องรีบทำ สิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนที่มียะไรบ้าง ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นจะมีวิธีการจัดการปัญหานั้นอย่างไร ตลอดจนการวางแผนในด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหาร การพัฒนาบุคลากรการกำหนดตัวบุคลากรที่จะรับผิดชอบ การวางแผนในการพัฒนาบุคคลนั้นโดยทั่วไปจะดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 การกำหนดขอบข่ายของการพัฒนากำลังคน โดยกำหนดว่าจะพัฒนากำลังคนโดยวิธีการใดบ้างเพื่อที่จะแก้ปัญหาของหน่วยงานโดยกำหนดเป็นงานหรือโครงการ เช่นการฝึกอบรม การส่งบุคคลไปศึกษา ฝึกอบรม ควบงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาด้วยตนเอง การพัฒนาทีมงานหรือพัฒนาองค์การ

- 2.2 การวางแผนดำเนินการพัฒนาบุคคล ในแต่

ละวิธีหรือในแต่ละเรื่อง กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย ขั้นตอนในการดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนว่าจะดำเนินการเมื่อไร

- 2.3 กำหนดผู้รับผิดชอบว่ามีผู้ใดรับผิดชอบงานใด อย่างไร

- 2.4 กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายว่า ในการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่องหรือแต่ละ โครงการจะใช้งบประมาณจากหมวดไหน จำนวนเท่าไร

- 2.5 กำหนดระบบ วิธีการติดตาม และประเมินผลในการพัฒนาบุคคลว่าจะติดตามผลและประเมินผลอย่างไร

- 2.6 จัดทำโครงการและเสนอผลมีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ

3. การดำเนินการพัฒนาบุคคล เป็นการดำเนินการพัฒนาบุคคลตามที่ได้วางแผนไว้ตามระยะเวลา หรือปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนด

4. การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการพัฒนากำลังคนวิธีต่าง ๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้แค่ไหน การติดตามและประเมินผลงานนั้น อาจดำเนินการได้เป็นสามระยะคือ

- 4.1 การติดตามและประเมินผลในระหว่างดำเนินการพัฒนาบุคลากร

- 4.2 ประเมินผลหลังจากการเสร็จสิ้นการพัฒนาบุคลากร หรือหลังจากสิ้นสุดโครงการ

- 4.3 การติดตาม และประเมินผลภายหลังจากที่บุคคลนั้นเสร็จสิ้นจากการกลับไปปฏิบัติงานในระยะหนึ่งเพื่อจะได้ทราบว่าผู้นั้นได้นำผลการพัฒนาบุคลากรไปใช้ประโยชน์แก่เขาอย่างไรบ้าง

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นไปในลักษณะของกระบวนการบริหารงานบุคคลหรือการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั่วไป แต่ได้มีบางขั้นตอนที่แยกออกมาให้เด่นชัดขึ้น เพื่อจะดำเนินการได้ดียิ่งขึ้น

วันปิยะมหาราช

23 ตุลาคมของทุกปี เป็น วันคล้าย

วันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทุกปีจะมีการวางพวงมาลาดอกไม้
ที่พระบรมรูปทรงม้า เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหา
กรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2453 พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงประชวรเสด็จ
สวรรคต ณ พระที่นั่งอัมพรสถานพระราชวังดุสิต
ครั้งนั้นเป็นที่เศร้าสลดอย่างยิ่งใหญ่หลวงของพระบรม
วงศานุวงศ์และปวงชนทั่วประเทศเพราะ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็น
กษัตริย์ที่เคารพรักของทวยราษฎร์ ทรงมีพระมหา
กรุณาธิคุณอนเกประการทั้งในการปกครองบ้านเมือง
และพระราชทานความร่มเย็นเป็นสุขแก่ชนทุกหมู่เหล่า
ทวยราษฎร์ทั้งปวงจึงได้ถวายพระนามว่า

“พระปิยมหาราช” หรือ “พระพุทธเจ้าหลวง”

เมื่อถวายพระเพลิงพระบรมศพตามราชประเพณี
แล้ว ครั้งเมื่อบรรจบอภิถักจิตสมัยคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6
ผู้สืบราชสันตติวงศ์ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณาน
ุปทานถวายตามราชประเพณี โดยเชิญพระโกศพระ
บรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวออก
ประดิษฐานบนพระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตร และ
เชิญพระพุทธรูปปางประจำพระชนมวาร ประดิษฐาน
ณ โต๊ะหมู่ในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท หรือพระที่นั่ง
อนันตสมาคม

ส่วนที่พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระลานพระราชวังดุสิต หน้า
ที่นั่งอนันตสมาคม ที่เรียกว่าพระบรมรูปทรงม้า ซึ่งเป็น
พระบรมราชานุสาวรีย์ที่พระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการ
พ่อค้า คหบดี ปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าผู้สำนึกในพระ
มหากรุณาธิคุณได้ร่วมใจกันรวบรวมเงินจัดสร้าง
ประดิษฐานขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะที่ยังทรงพระชนม์อยู่เนื่องใน
มหามงคลสมัยที่ทรงครองราชย์ยังยืนนานถึง 40 ปี และ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จ
พระราชดำเนินมาทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ ด้วย
พระองค์เอง เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายนพ.ศ. 2451

ต่อมาทางราชการได้ประกาศให้วันที่ 23 ตุลาคม
ซึ่งเป็นวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว เป็นวันที่ระลึกสำคัญของชาติเรียกว่า
วันปิยมหาราช และกำหนดให้หยุดราชการวันหนึ่ง ใน
วันปิยมหาราช เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทยซึ่งต่อมา
เป็นกรุงเทพมหานครร่วมด้วยกระทรวงวัง ซึ่งต่อมาเป็น
สำนักพระราชวัง ได้จัดตกแต่งพระบรมราชานุสาวรีย์
ตั้งราชวัติ ฉัตร 5 ชั้น ประดับโคม ไฟราวเทียน กระถาง
รูป ทอดเครื่องราชสักการะที่หน้าพระบรมราชานุสาวรีย์
ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน

พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันปิย
มหาราชครั้งแรก คือ ถัดจากปีที่ได้ถวายพระเพลิง
พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระ
ราชกุศลทักษิณานุปทานถวายแล้ว ได้เสด็จฯไปถวาย
พวงมาลา ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะที่พระบรม
ราชานุสาวรีย์ หลังจากนั้นรัฐบาลก็ได้มีพิธีวางพวงมาลา
ถวายสักการะในวันปิยมหาราชต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

